

DE SVENSKA VÄRDESKAPARNA

– Tjänster i huvudrollen

Företagens produktion blir alltmer utspridd över världen, olika delar av samma produkt görs ofta i flera olika länder.

Innehåll

7. DE SVENSKA VÄRDESKAPARNA – TJÄNSTER I HUVUDROLLEN

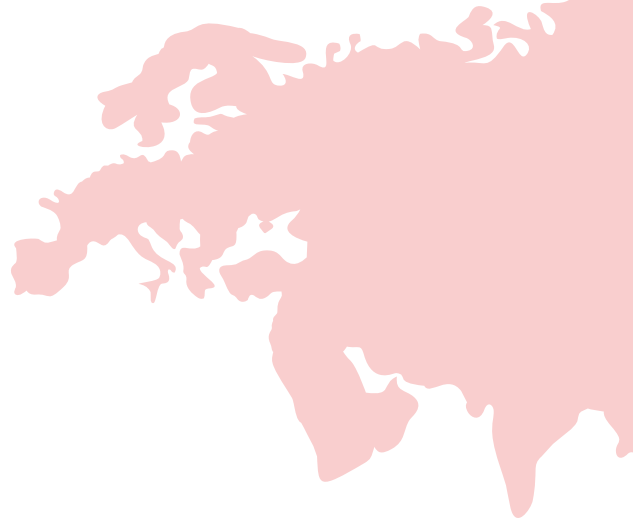
- 8. Svensk export domineras av tjänster
- 9. Ökad andel av BNP och sysselsättning
- 10. Tjänstesektorn skapar flest jobb inom företagstjänster
- 11. Ökad tjänsteproduktion i industrin
- 12. Hård global konkurrens för tjänsteföretag
- 12. Tjänster allt vanligare bland importerade insatsprodukter
- 13. Importen av insattstjänster ökar snabbast
- 15. Tjänstesamhället bidrar till en hållbar ekonomi

17. TJÄSTER I NÄRINGSLIVET – FÖRETAGSEXEMPEL

- 18. Ericsson
- 19. IBM
- 20. Scania
- 21. Tacton Systems
- 22. FEO Media
- 23. TCS – Tata Consultancy Services
- 24. MAG Interactive

25. SLUTSATSER

- 25. Framtidsutmaningar

Tjänster har en mycket större betydelse för svensk ekonomi och sysselsättning än vad tidigare statistik visat.

- Tjänster utgör 60 procent av svensk export.
- Tjänsteinnehållet i industrin har fördubblats under de senaste tjugo åren.
- 75 procent av totalt sysselsatta i Sverige arbetar med tjänster.
- Över 80 procent av alla nya jobb de senaste 20 åren har skapats i tjänstesektorn.
- Det här innebär att Sverige ställs inför framtidsutmaningar som bland annat kompetensförsörjning, innovationsklimat, moderna anställningsformer, skatt på arbete.

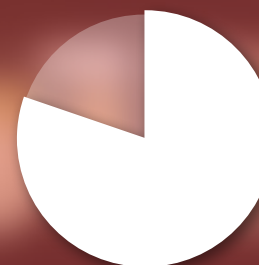

TJÄNSTEINNEHÅLLET I
INDUSTRIEN HAR FÖRDUBBLATS
SENASTE 20 ÅREN

75%

AV TOTALT SYSSELSATTA
I SVERIGE ARBETAR MED
TJÄNSTER

ÖVER 80%

AV ALLA NYA JOBB DE SENASTE
20 ÅREN HAR SKAPATS I
TJÄNSTESEKTORN

De svenska värdeskaparna – tjänster i huvudrollen

Allt fler svenska företag ingår i globala produktionsnätverk inom en mängd olika branscher, allt ifrån fordonstillverkning och förskolor till dataspelsutveckling och konsultföretag. Företagens produktion blir alltmer utspridd över världen, olika delar av samma produkt görs ofta i flera olika länder. Dessa så kallade globala värdekedjor utgör en viktig och växande del av den svenska ekonomin. Närmare en tredjedel av Sveriges alla privata jobb finns numera i företag som ingår i globala värdekedjor¹.

Denna strukturomvandling leder till både nya möjligheter och utmaningar för individer, företag och Sverige som land.

De delarna av produktionen som har högst värde förläggs i ökad utsträckning i Sverige. Ofta handlar det om kunskapsintensiva tjänster i början eller slutet av värdekedjan, till exempel forskning och utveckling, design, logistik och marknadsföring. Det är inom dessa områden som Sverige visat sig ha stark konkurrenskraft och det är också här som de allra flesta jobben vuxit fram under senare

tid. I mitten av värdekedjan finns i många fall enklare tillverkning, vilken innehåller betydligt mindre värdeskapande och ofta är placerad i låglöneländer. Över 60 procent av alla nya jobb har de två senaste decennierna skapats inom dessa kunskapsintensiva tjänstebranscher².

Nya siffror från OECD visar nu att tjänsteinnehållet i Sveriges export är betydligt större än vad man tidigare trott. Tjänster uppgår till nära 60 procent av svensk export. Det är nästan dubbelt så mycket mot vad tidigare statistik visat.

Denna rapport visar att tjänster får en allt större betydelse för svensk ekonomi och sysselsättning, både ur ett makroekonomiskt- och företagsperspektiv. Den inleds med statistik kring tjänsternas ökade betydelse och följs sedan av företagsexempel samt de framtidsutmaningar som dessa tjänsteföretag möter.

Linnea Kvist
Ekonomisk analytiker, Almega
Januari 2016

¹ Tillväxtanalys. "Sverige i Globala värdekedjor - förändringar av företagets roll i en alltmer sammanflätad världsekonomi", december 2014

² SCB, nationalräkenskaperna

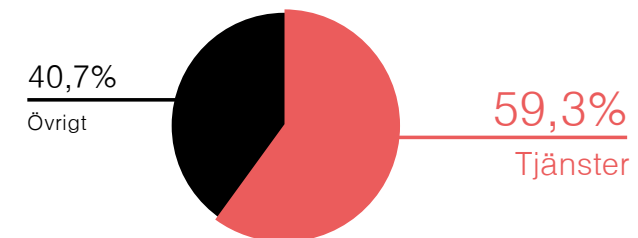
SVENSK EXPORT DOMINERAS AV TJÄNSTER

Ett nytt sätt att beräkna tjänsternas andel av exporten visar att andelen tjänster är betydligt högre än vad man tidigare trott. Denna mer rättvisande metod utgår ifrån förädlingsvärde³ och fångar upp även tjänsteinnehållet i varuexporten, vilket varit dolt i den traditionella statistiken. Utgår man ifrån förädlingsvärde visar nya siffror från OECD att andelen tjänster är hela 60 procent av Sveriges totala export. Enligt traditionella exportmått utgör tjänsteexporten cirka 30 procent, vilket alltså är missvisande.

Av de närmare 60 procent som tjänsterna utgör, är importerade insatstjänster 15,5 procent och resten, 43 procent, inhemskt producerade tjänster⁴.

Även utifrån ett sysselsättningsperspektiv har svensk export av tjänster en stor betydelse. En stor andel av dem som sysselsätts tack vare exportefterfrågan jobbar inom tjänsteföretag. Om man räknar med exporten från samtliga sektorer i svensk ekonomi samt även exporten från deras underleverantörer så är cirka 1,3 miljoner jobb i Sverige kopplade till exporten.

Diagram 1: Andelen tjänsteinnehåll i svensk export, 2011

Källa: OECD, Trade in Value Added, 2015

³ Förädlingsvärde är värdet av ett företags produktion minus värdet av insatsvarorna/tjänsterna som har använts

⁴ Differensen på 0,37 procent härrör från tjänsters ursprung inte kunnat allokeras

Tjänstebranschernas andel av dessa jobb har vuxit kraftigt de senaste 20 åren. 2011 svarade tjänstesektorerna för 45 procent av sysselsättningen i den exporterande delen av svensk ekonomi, en ökning med 20 procentenheter jämfört med 1995. Inkluderas underleverantörer av tjänster för produktion av exportprodukter i hela ekonomin ökar andelen tjänstejobb till hela 62 procent av totalt antal sysselsatta i exportsektorn.⁵

ÖKAD ANDEL AV BNP OCH SYSSELSÄTTNING

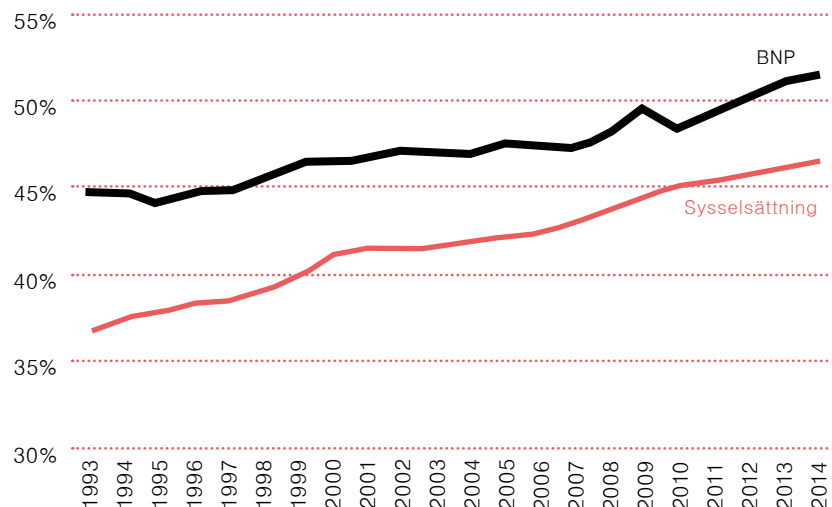
De privata tjänstebranscherna utgör 52 procent av Sveriges totala BNP, en ökning från 45 procent 1993. Andelen sysselsatta i privat tjänstesektor utgör 47 procent av totalt antal sysselsatta i Sverige, en ökning med 10 procentenheter sedan 1993. Läger man därtill sysselsatta inom offentlig sektor, jobbar hela 75 procent av alla sysselsatta i Sverige inom tjänstesektorn.

Över 80 procent av alla nya jobb de senaste 20 åren har skapats i den privata tjänstesektorn.

Allra störst är sysselsättningsökningen inom de så kallade kunskapsintensiva tjänstebranscherna (KIS – Knowledge Intensive Services). Med kunskapsintensiva tjänstebranscher menas branscher med ett högt kunskapsinnehåll och en stor andel högutbildad personal. Det kan till exempel vara datakonsulter, tekniska-, ekonomiska- och juridiska konsulter och arkitekter. Det innefattar även yrken inom utbildning, hälso- och sjukvård. Definitionen kommer ifrån Eurostat.

Sextio procent av alla nya jobb som skapats de senaste tjugo åren har vuxit fram i dessa branscher. Idag sysselsätter de kunskapsintensiva tjänstebranscherna över en miljon personer i det svenska näringslivet.⁶

Diagram 2: Privat tjänstesektors andel av sysselsättning och BNP

5 Trade is essential for jobs – a value chain perspective for Sweden, Kommerskollegium, November 2015

6 SCB

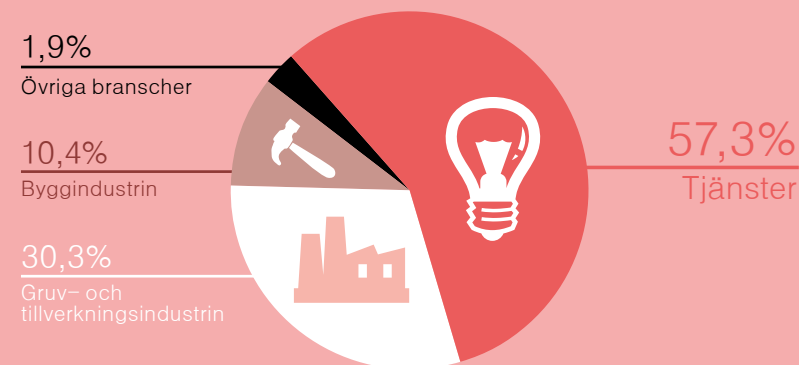

TJÄNSTESEKTORN SKAPAR FLEST JOBB INOM FÖRETAGSTJÄNSTER

Företagstjänster är ett samlingsbegrepp för en rad olika branscher som säljer tjänster främst till företag. Det kan till exempel vara företag med inriktning på teknik, design, IT, forskning och utveckling, reklam eller personaluthyrning.

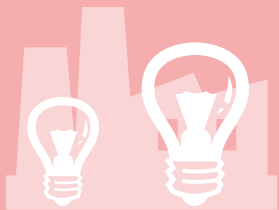
Företagstjänster utgör 27 procent av den privata tjänstesektorns förädlingsvärde och sysselsätter cirka 800 000 personer. De ingår i KIS-branscherna, vilka nämns ovan. Statistiken visar att cirka 30 procent av jobben inom företagstjänster skapas av efterfrågan från industrin medan nästan dubbelt så många, cirka 57 procent skapas av efterfrågan från tjänstesektorn. Det vill säga, efterfrågan på insatstjänster i form av företagstjänster vilar inte enbart på efterfrågan från industrin utan även, och i än större utsträckning, på efterfrågan från tjänstesektorn självt.⁷

Diagram 3: Branscher som genererar jobb inom företagstjänster

Källa: SCB, input-output-statistik för år 2010

7 Läs mer i Almegas rapport "Företagstjänster - allt viktigare för Sveriges produktion och konkurrenskraft", 2014

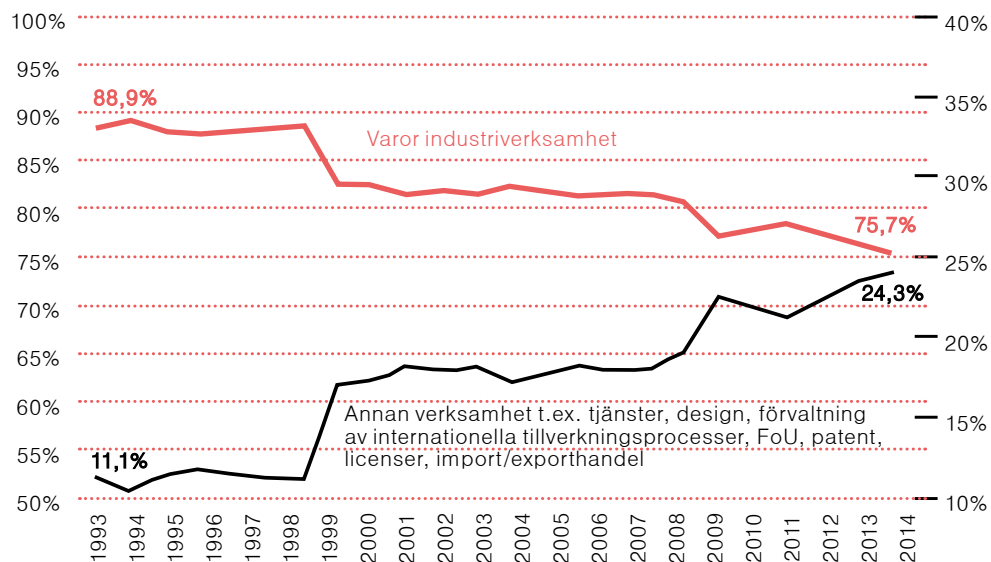
TJÄNSTEINNEHÅLLET I
INDUSTRIEN HAR
FÖRDUBBLATS DE
SENASTE 20 ÅREN

ÖKAD TJÄNSTEPRODUKTION I INDUSTRIEN

Varuproduktion och tjänsteproduktion blir allt mer sammanlänkade. Industrin är beroende av tjänsektorn och vice versa. Tjänsteinnehållet i industrin ökar stadigt och har enligt SCB mer än fördubblats sedan 1990 och uppgick 2013 till drygt 24 procent av industrins totala intäkter.⁸

Mot denna bakgrund vore det därför rimligt att begreppet industri, som normalt sett förknippas med tillverkande varuproduktion, ändras och istället benämns kunskapsintensiv produktion så att även tjänsteproduktion omfattas.

Diagram 4: Intäkt av varor och intäkter av tjänster och övrig verksamhet, gruvor och tillverkningsindustri i Sverige

Källa: SCB Företagens Ekonomi SNI 2007 år 2000–2013. Tidigare period SNI 92

⁸ Läs mer i rapporten "En rättvisare bild av industrin" av Almega, IF Metall, Sveriges Ingenjörer, Teknikföretagen, Unionen, oktober 2015

HÅRD GLOBAL KONKURRENS FÖR TJÄNSTEFÖRETAG

Utvecklingen av globala värdekedjor innebär att tjänsteföretag i Sverige i allt högre grad utsätts för internationell konkurrens och prispress. De är idag inte längre ensamma om att få leverera insats-tjänster till företag i Sverige.⁹

Svenska företag är idag även beroende av importerade insatsvaror och tjänster från olika delar av världen för att vara konkurrenskraftiga.¹⁰

Tjänster allt vanligare bland importerade insatsprodukter

De importerade insatsprodukterna¹¹, både varor och tjänster, utgjorde 27 procent av den samlade ekonomins inköp av insatsprodukter 2011. En ökning från 23 procent sedan 1995. Tjänster utgör en allt större andel av de totalt importerade insatsprodukterna. Tjänster utgjorde 2011 nästan 40 procent, en ökning med tio procentenheter sedan 1995. Med andra ord, sammansättningen av importerade insatsprodukter har ändrats och består idag i allt större utsträckning av tjänster.¹²

TJÄNSTER UTGÖR NÄSTAN
40% AV DE IMPORTERADE
INSATSPRODUKTERNA

⁹ Läs mer i Almeras rapport "Företagstjänster - allt viktigare för Sveriges produktion och konkurrenskraft", 2014

¹⁰ Kommerskollegium, Made in Sweden, A New Perspective on the Relationship between Sweden's Exports and Imports, 2011.

¹¹ En insatsprodukt är en vara eller tjänst som används i tillverkning av andra varor eller tjänster.

¹² WIOD, 2015

Importen av insatstjänster ökar snabbast

Statistiken visar att den genomsnittliga tillväxttakten 1995-2011 av inhemska och importerade insatsprodukter, både varor och tjänster, skiljer sig åt vad gäller tillväxttakt. Användningen av importerade insatstjänster ökade allra mest, med i genomsnitt 8 procent per år under den här tidsperioden. Inhemska insatstjänster ökade med 5,6 procent. Användningen av insatsvaror ökade inte i lika snabb takt som tjänsterna. Importen av insatsvaror ökade med 6 procent och de inhemska insatsvarorna ökade med 4,3 procent.¹³

Andelen importerade insatstjänster utgjorde 2011 18 procent av de totala insatstjänsterna i Sverige (industri och tjänstebranscher samlat), en ökning med drygt 5 procentenheter sedan 1995.¹⁴

13 WIOD, 2015

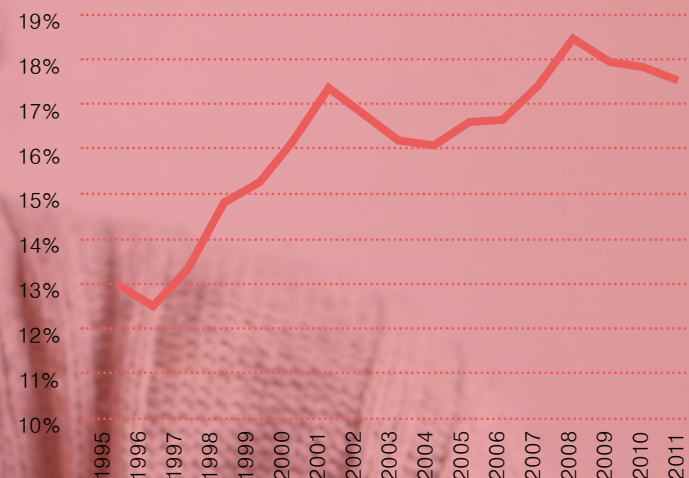
14 WIOD, 2015

Tabell 1: Genomsnittlig tillväxt av insatsvaror- och tjänster 1995-2011

	Genomsnittlig årlig tillväxt (nominell)
Inhemska insatstjänster	5,6%
Importerade insatstjänster	8,0%
Inhemska insatsvaror	4,3%
Importerade insatsvaror	6,1%
Insatstjänster totalt	5,5%

Källa: WIOD, 2015

Diagram 5: Andelen importerade insatstjänster

Källa: WIOD, 2015

TJÄNSTESAMHÄLLET BIDRAR TILL EN HÅLLBAR EKONOMI

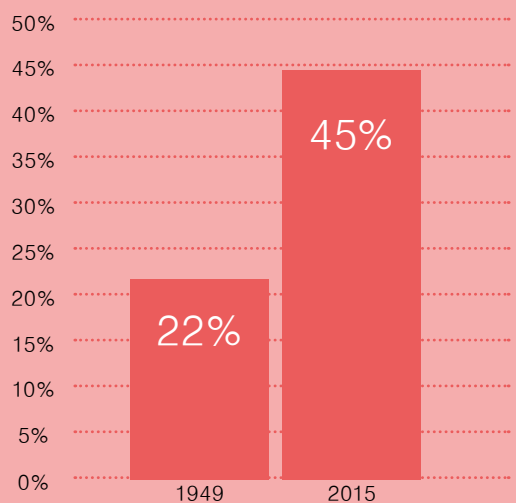
När världens befolkning växer och levnadsstandarden ökar i låginkomstländerna ökar trycket på naturresurserna. En effektivare resursanvändning krävs för att spara både pengar och miljö. När en allt större del av världens befolkning lyfts ur fattigdom och in i medelklassen förändras konsumtionsmönstren och alltmer tjänster efterfrågas. I USA har exempelvis tjänsteandelen av konsumenternas varukorg gått från 43 procent 1929 till 66 procent 2012. I takt med att människans mest grundläggande behov såsom mat, tak över huvudet och liknande är uppfyllda, så förskjuts efterfrågan alltmer från varor till olika typer av tjänster.¹⁵ I Sverige utgör tjänsteandelen av konsumenternas varukorg idag (2015) 45 procent en ökning från 22 procent 1949.¹⁶

Fler och fler företag och privatpersoner upptäcker även fördelarna med att se sig som användare istället för konsumenter. En mängd tjänster har vuxit fram som istället bygger på att vi delar, hyr eller lånar varor, tjänster och information. Uber, airbn och sunfleet är några exempel på detta. Det innebär att resurserna

¹⁵ Svensk tillväxtbarometer, 2014:2 – när världsmedborgaren blir medelklass

¹⁶ SCB, KPI

Diagram 6: Tjänsteandel av konsumenternas varukorg, Sverige

Källa: SCB

kan utnyttjas mer effektivt och till ett lägre pris. Delningsekonomi innebär en högre grad av tjänsteutbyte och bidrar till en mer hållbar utveckling.

Detta är ytterligare en kraft som kan verka mot ändrade konsumtionsmönster med högre tjänsteinnehåll. Tjänster förbrukar generellt sett mindre resurser och har därför mindre miljöpåverkan.

Flera krafter i omvärlden, dels skiftande preferenser och ändrade affärsmodeller men även hållbarhetsutmaningar, pekar alltså på att vi i framtiden kommer att se en allt större efterfrågan på tjänster i världen. Något som blir viktigt att ta hänsyn till vid strategiska satsningar i det svenska näringslivet.

Tjänster i näringslivet – företagsexempel

Nedan följer ett antal exempel på företag med verksamhet i Sverige där tjänster fått en allt större betydelse. Det är företag som av olika anledningar ändrat fokus på verksamheten och höjt sitt värdeskapande genom att öka tjänsteinnehållet i sina produkter. Även exempel på renodlade tjänsteföretag och deras verksamhet finns beskrivna.

Företagen redogör i de intervjuer som gjorts för rapporten även för de utmaningar de möter på den svenska marknaden som försvårar deras verksamhet här. För att ge en mer heltäckande bild har Almega även genomfört en enkätundersökning bland sina medlemsföretag där de fått ange främsta hindret för sin verksamhet. Undersökning genomfördes av Novus 11-28 augusti 2015 och hade 1663 svarande företag.

ERICSSON

Ett exempel på ett företag där tjänster fått en allt större betydelse är Ericsson. Enligt Ericssons kommunikationschef på avdelningen Global Services, Peter Olofsson, så har tjänsteverksamhetens omsättning tredubblats på 12 år från 30 miljarder kronor till 100 miljarder kronor. Nu utgör tjänsterna nästan hälften (44 procent) av företagets fakturering. Det är en ökning från en andel på 25 procent jämfört med ett decennium sedan och tjänsteproduktionen väntas växa än mer framöver.

” För kompetensförsörjningen i Sverige är kvaliteten på utbildningarna på Sveriges universitet och tekniska högskolor av avgörande betydelse

Mer än hälften av alla anställda inom Ericsson jobbar numera inom tjänsteverksamheten. Ericsson har diversifierat sitt tjänsteutbud och levererar nu tjänster till en mängd olika branscher. TV, energi, shipping och transportbranschen är några exempel. Till exempel så levererar Ericsson driften av smarta elmätare för elbolag. Ett annat exempel är att företaget levererar driften av de system som gör att uppkopplade Volvobilar kan tillhandahålla musiktjänster som Spotify.

Enligt Peter Olofsson är kompetensförsörjning avgörande för Ericsson. År 2000 var 50 procent av alla Ericssons anställda placerade i Sverige. Nu jobbar enbart 13 procent av Ericssons anställda i landet. Produktion av hårdvara är koncentrerad till Asien och Latinamerika medan en stor andel av personalen som jobbar med tjänster finns i de närmare hundraåttio länder som utgör slutmarknaderna. Dock finns fortfarande en stor del av forskning och utveckling samt huvudkontorsfunktioner kvar i Sverige, såsom bolagsfusioner, finans, marknadsföring och olika centrala stabsfunktioner.

För en global koncern som Ericsson är det viktigt att kunna rekrytera kompetens från många länder. För att det ska fungera måste det finnas bra förutsättningar för personal som kommer utifrån. Svårigheter att hitta att bostad och brist på internationella skolor med hög kvalitet är ett problem. För kompetensförsörjningen i Sverige är kvaliteten på utbildningarna på Sveriges universitet och tekniska högskolor av avgörande betydelse, menar Peter Olofsson. En försämrad kvalitet på svensk utbildning kan få negativ påverkan på innovationsförmågan, vilken är avgörande för Ericssons framtid. Företaget måste ständigt vara först med det senaste för att vara fortsatt marknadsledande.¹⁷

¹⁷ Peter Olofsson, Head of External Communication, Global Services, Ericsson

IBM

IBM:s fokus låg tidigare på hårdvara och traditionella IT-tjänster. I slutet av 90-talet utgjorde tjänster enbart 37 procent av företagets omsättning. Enligt Johan Sandell, Managing Director IBM med ansvar för globala kunder, gjordes i början av 2000-talet ett strategiskt val som innebar en fokusering på det som skapade mest mervärde för kunderna. I samband med detta såldes mycket av den varuproducerande verksamheten av, och en tjänstefiering av verksamheten påbörjades. Mer avancerade tjänster utvecklades och idag står tjänster för 60 procent av IBM:s totala omsättning, berättar Johan Sandell.

Några exempel på tjänster som växte fram var konsulttjänster, integration av system, tekniska tjänster, mjukvara och olika typer av infrastrukturtjänster. Fokus för IBM idag är inte att sälja enskilda varor eller tjänster. Allt utgår ifrån kundens affärsbehov och hur det kan lösas på bästa sätt. Detta görs med hjälp av ett "ekosystem" av olika partners, leverantörer och systemlösningar.

IBM bedömer att sakernas internet (Internet of things) kommer ha stor betydelse för framtidens tjänsteutbud och möjliggör skapandet av en mängd olika nya tjänster såsom realtidsanalyser och kognitiva analyser.¹⁸ "Sakernas internet" är ett samlingsbegrepp för den utveckling som innebär att maskiner, fordon, kläder, och även människor förses med små inbyggda sensorer och processorer. Det medför att dessa enheter kan uppfatta sin omvärld, kommunicera med den och på så sätt skapa ett situationsanpassat beteende och

medverka till att skapa smarta varor och tjänster.

Det är av stor vikt att Sverige även i framtiden kan ta fram nya varor och tjänster som är konkurrenskraftiga på en global marknad. För att förbättra Sveriges innovationskraft krävs, enligt Johan Sandell, en effektivisering av de svenska forskningsanslagen. Där befintlig kunskap inom globala företag i Sverige och deras globala forskning tas tillvara så att de svenska forskningsanslagen används till att uppfinna "nya hjul" - på riktigt. Så att de produkter som tas fram är nyheter även på en global marknad och inte enbart inom Sverige. Endast då kommer de varor och tjänster som forskningen bidrar till att utveckla i Sverige även bli konkurrenskraftiga på en global marknad.

IBM använder i många fall global kompetens i sin verksamhet. Att personrörlighet mellan länder fungerar smidigt är därför viktigt för att IBM ska kunna tillgodose sina kunders behov. Långa handläggningstider från Migrationsverket för arbetstillstånd i Sverige utgör därför ett problem för företagets verksamhet, berättar Johan Sandell.

¹⁸ Johan Sandell, Managing Director IBM med ansvar för globala kunder

SCANIA

” Tjänster utgör cirka 20 procent av Scantias omsättning och målet är att andelen tjänster ska öka ytterligare

Scania är en av världens största tillverkare av tunga lastbilar, bussar och industri- och marinmotorer. Även för Scania har tjänster fått en allt större betydelse. Företaget har gått från att sälja fordon till kompletta transportlösningar och vill vara ledande i omställningen till hållbara transportsystem.

Erik Ljungberg, kommunikationsdirektör på Scania berättar att företaget tillhandahåller och säljer ett stort utbud av tjänstrelaterade produkter och finansiella tjänster. Alltifrån försäkringslösningar, förarträning, logistikplanering, köroptimering till olika typer av tjänster kopplat till att fordonen i allt större utsträckning är uppkopplade. Det finns till exempel system i fordonen som i realtid analyserar och vägleder föraren till att förbättra sin körning så att den blir både säkrare och bränslesnålare. Ett ökat tjänsteutbud är ett sätt att differentiera sig gentemot konkurrenter och nödvändigt för att komma närmare kunden och deras affär.

Tjänster utgör cirka 20 procent av Scantias omsättning och målet är att andelen tjänster ska öka ytterligare och utgöra 30 procent av omsättningen år 2020, berättar Erik Ljungberg.¹⁹

För Scania är kompetensförsörjning avgörande. Utöver den traditionella ingenjörskompetens som efterfrågas är det framförallt tillgången på IT- och systemingenjörer samt kompetens kring hållbar produktion som är mest kritisk. Scania efterfrågar även ett större utbyte mellan akademi och företag så att innehållet i befintliga utbildningar bättre svarar mot företagets existerande och framtida behov av kompetenser.

¹⁹ Erik Ljungberg, Kommunikationsdirektör, Scania

TACTON SYSTEMS

Tacton är ett IT-företag med huvudkontor på Kungsholmen i Stockholm. Företaget är världsledande inom CPQ mjukvara (Configure, Price, Quote). De säljer ett system som hjälper kunder att sammanställa offerter för komplexa produkter. Mjukvaran fungerar som ett stöd till säljarna att leda kunden till skräddarsydda produkter anpassade till deras specifika ändamål. Mjukvaran förkortar ledtiden för offertarbetet avsevärt.

Tactons verksamhet är spridd över hela världen med kompetenscentra i Sverige och Polen. Geografiska landsgränser har enligt Tactons VD Christer Wallberg mindre betydelse och fysiska möten kompletteras med webbmöten, telefon och mail. Projektteamen består av personal med många olika nationaliteter. Av företagets totalt 200 anställda har 40 procent icke-svensk bakgrund.

Kompetensförsörjning är avgörande för Tacton och de erfar att det är för få personer med teknisk utbildning i Sverige. Framförallt saknas personal med utbildning inom maskinteknik och datavetenskap. De efterfrågar även fler kvinnor med teknisk utbildning. För att hitta rätt kompetens söker företaget personal utomlands. Långa ledtider för arbetstillstånd, bostadsbrist och hög skatt på arbete gör det svårare för företaget att få nyckelkompetens till Sverige, menar Christer Wallberg.²⁰

20 Christer Wallberg, VD, Tacton

FEO MEDIA

FEO media är ett dataspelsföretag som grundades av två brödrar, Robert Willstedt, Henrik Willstedt, Kalle Landin och Olle Landin, 2012 i en liten ort utanför Göteborg. De producerar mobilspelsapplikationer som till exempel Quizkampen och Pixduel. Företaget säljer även licenser till brädspel och frågesportprogram på TV.

Företaget omsätter cirka 100 miljoner kronor och har drygt 50 anställda varav cirka 70 procent har en icke-svensk bakgrund, berättar företagets VD och medgrundare Robert Willstedt.

För FEO Media är det viktigt att ha personal anställd från alla de delar av världen där de verkar. Både god kännedom om språk och kultur är nödvändigt för att kunna ta fram spel som är anpassade till de olika marknaderna. Företaget upplever problem med att det är så pass dyrt att anställa i Sverige. Det gäller framförallt höga arbetsgivaravgifter men även andra skatter, berättar Robert Willstedt.

Företaget uppger också att det är stor brist på utbildade mjukvaruutvecklare i Sverige. Smidigare kompetensinvandring samt bättre möjlighet att anställa personer från andra länder på deltid skulle underlätta för verksamheten.

Robert Willstedt berättar att det är en utmaning att jobba inom ett så pass nytt och snabbt växande område som dataspelsbranschen. Skatteverket har i många fall inte svar på hur företaget ska hantera olika skatte- och personalfrågor samt andra typ av nya frågeställningar som uppstår.²¹

21 Robert Willstedt, VD och medgrundare

TCS – TATA CONSULTANCY SERVICES

Tata Consultancy Services (TCS) är ett av världens största IT-företag som levererar IT tjänster och olika digitala affärlösningar till kunder runtom i världen. Enligt Johan Bartholdson, CSR-ansvarig för TCS i Europa, är företaget i stor utsträckning beroende av att personrörligheten fungerar smidigt mellan länder.

Företaget har totalt 320 000 anställda i 46 länder. I Sverige har TCS kontor i centrala Stockholm. Inom TCS finns det ca 3 000 personer som jobbar för svenska kunder, och oavsett uppdragets art utförs vanligtvis större delen av själva arbetet (ofta 70-90 procent) från offshore, det vill säga från någon annan del av världen än där kunden finns.

TCS har cirka 700 medarbetare i Sverige, majoriteten av dessa har en anställning utomlands. Företaget upplever emellanåt stora problem med långa väntetider för att få arbetstillstånd godkända från Migrationsverket. Bristen på skolor i Sverige som följer en internationell skolplan försvårar dessutom ytterligare för att locka till sig utländska medarbetare.

Andra hinder som TCS upplever i Sverige är enligt Johan Bartholdsson att lönesättningen i Sverige är nationellt bunden. Det blir problem eftersom TCS har en organisationsstruktur som inte tar hänsyn till nationella gränser, samtidigt som nationella avtal reglerar lönesättningen. Ett resultat av den snabba teknikutvecklingen är att gränsdragningen mellan vad som är arbete och fritid till stor del suddats ut, och därmed fungerar inte heller det traditionella begreppet ”arbetstid” längre.

Istället för att fokusera alltför mycket resurser på att reglera och mäta arbetstid, borde arbetsmarknadens parter ägna ett större intresse för att skapa effektiva verktyg för att få insikt i hur medarbetare faktiskt mår. Arbetsgivare i samarbete med fackliga representanter, behöver ett tydligare ramverk att följa för att identifiera problemområden, inte minst vad gäller psykosocial stress och hur den elimineras, menar Johan Bartholdson.²²

²² Johan Bartholdson, Lead - Corporate Sustainability & AIP, Europe
Tata Consultancy Services

MAG INTERACTIVE

MAG Interactive är ett dataspelsföretag som utvecklar så kallade casual mobilspel. Det innebär spel för en bredare målgrupp anpassade till mobila enheter. Exempel på spel som företaget tagit fram är Ruzzel, Word Brain och Potion Pop. Företagets främsta målgrupp är kvinnor, vilka utgör 65 procent av användarna. 50 procent av användarna är kvinnor över 35 år, berättar företagets CFO och delägare Louise Grandinson.

” Det är tuff konkurrens i Stockholm om utvecklare och för små företag blir det svårt att vinna i konkurrensen mot andra större företag

Senaste räkenskapsåret omsatte MAG Interactive 120 miljoner kronor, en omsättning som förväntas fördubblas till nästa år.

Företaget har 50 anställda, varav 38 sitter på huvudkontoret i Stockholm och resten i Brighton, England. Av de anställda i Sverige är 15 procent icke-svenskar.

MAG Interactive har stora problem med att hitta tillräckligt många utvecklare i Stockholm, något som hindrar företagets tillväxt. Det hade kunnat växa mer om de haft större tillgång på personal med rätt kompetens. Det är tuff konkurrens i Stockholm om den här kompetensen och för små företag blir det svårt att vinna i konkurrensen mot andra större företag, enligt Louise Grandinson. Att kunna erbjuda personaloptioner, det vill säga möjligheten att efter en period få aktier i företaget, skulle underlätta verksamheten.

Långa ledtider för arbetstillstånd från

migrationsverket och bostadsbristen i Stockholm är andra hinder som MAG Interactive upplever med verksamheten i Sverige.²³

²³ Louise Grandinson,
CFO och delägare, MAG Interactive

Slutsatser

Statistiken och exemplen ovan visar att tjänster och tjänsteföretagen har en stor och växande betydelse för svensk ekonomi och sysselsättning. De visar också att företagen i allt högre utsträckning pressas av internationell konkurrens. Det är därför viktigt att vi skapar goda förutsättningar så att dessa företag även i framtiden kan fortsätta bedriva verksamhet i Sverige.

Vid intervjuerna med företag i denna rapport, samt även i enkätundersökningen bland Almegas medlemmar, har det framkommit ett antal utmaningar som företagen upplever på den svenska marknaden. För att klara den ökade internationella konkurrensen och behålla sysselsättningen i Sverige krävs det att vi hanterar dessa utmaningar på ett ansvarsfullt sätt. Dessa presenteras under separata rubriker nedan.

FRAMTIDSUTMANINGAR

En politik för tjänstesamhället måste utgå från människorna som den viktigaste produktionsresursen

1 Kompetensförsörjning

Ökad matchningsproblematik och svårigheter att hitta rätt kompetens utgör ett allt större problem för framförallt kunskapsintensiva företag. Tillgången på medarbetare med rätt kompetens är en viktig förutsättning för de kunskapsintensiva företagen och har stor betydelse för var i världen verksamheten placeras.

Kvalitet på utbildningar i Sverige liksom en mindre byråkratisk kompetensinvandring blir här nyckelfrågor.

Bristen på kompetens är särskilt hög inom kunskapsintensiva branscher. Bland programmerare och datakonsulter uppgår hälften av företagen i den senaste KI-barometern²⁴ att främsta hindret för verksamheten är brist på kompetens. Motsvarande siffra för arkitekter och tekniska konsulter är vart tredje företag.

2 Innovationsklimat

Traditionellt har satsningar på forskning och främjande av innovation vuxit fram ur ett industriellt sammanhang. Men idag lever vi i allt större utsträckning i ett tjänstesamhälle där innovationer inte främst handlar om tekniska uppfinningar, utan snarare om hur vi kan skapa innovativa tjänstelösningar. Det handlar om nya affärsmodeller, nya sätt att organisera och leda verksamheter. Det handlar också om att finna nya former av samarbeten och nätverk när allt mer information blir tillgänglig och systemen i samhället blir alltmer komplexa inom till exempel logistik, samhällsbyggnad och hälso- och sjukvård.

Det krävs en uppdatering av forsknings- och utbildningssystemet för att möta dagens och framtidens kompetensbehov. Vi måste även uppdatera formerna för innovationsstödande insatser som utgår från var kompetensen i näringslivet finns. Idag sker en stor del av innovationen i tjänsteföretag som sedan levererar sina produkter till bland annat industrin.

3 Modernare anställningsformer

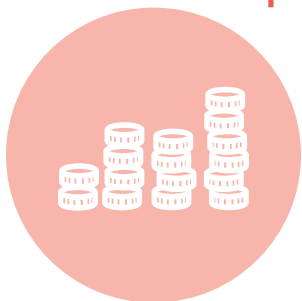
För att hantera en global konkurrens och en varierande efterfrågan behövs en lagstiftning som stödjer ständig förnyelse, flexibla arbetstider, högre rörlighet på arbetsmarknaden och en jämn arbetsbelastning. Dagens arbetsrätt är varken anpassad efter moderna företag, de anställdas behov eller omvärlden.

I en värld som förändras snabbt måste företagen utvecklas för att kunna möta allt tuffare konkurrens. För att hantera de ofta väldigt snabba förnyelseprocesserna måste företagen snabbt kunna ställa om sin verksamhet och samtidigt kunna försäkra sig om att behålla personal med nyckelkompetens.

Den omvärld som företagen verkar i har förändrats markant men lagstiftningen är i stort sett den samma som på 1970-talet. Behovet av modernisering är stort.

4 Skatt på arbete

Att ha arbetade timmar som skattebas har länge ansetts logiskt eftersom arbetskraftens rörlighet över nationsgränserna varit begränsad. Men i takt med att vi får en alltmer globaliserad arbetsmarknad blir skattebasen arbete i allt högre grad rörlig. Det faktum att Sverige dessutom har världens högsta marginalsatt gör att det blir svårt att locka till sig personal i den globala konkurrens som råder om nyckelkompetenser. Det finns ett behov av att reformera vårt skattesystem.

5 Attraktivt Sverige

För att kunna locka nyckelkompetens att komma till och stanna kvar i Sverige blir det viktigt att skapa en infrastruktur som gör Sverige till ett attraktivt land att bo och arbeta i. Det måste vara enkelt att flytta till och bosätta sig i Sverige. Tillgång på bostäder, internationella skolor, bra sjukvård och annat serviceutbud blir därför av stor vikt. Flera företag vittnar om att brist på skolor med internationell studieplan gör att familjerna inte anser sig kunna bosätta sig i Sverige. Möjlighet att få jobb för medföljande är också av stor vikt.

